

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Laukkanen, Arto

Title: Kodin välitön lähiympäristö vaikuttaa lasten fyysiseen aktiivisuuteen

Year: 2023

Version: Published version

Copyright: © Liikuntatieteellinen seura 2023

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Laukkanen, A. (2023). Kodin välitön lähiympäristö vaikuttaa lasten fyysiseen aktiivisuuteen. *Liikunta ja tiede*, 60(2), 31.

Kestävä kehitys kelpaa kaikenlaisen golfkenttien käytön perusteluksi

VANCOUVERISSA ON KÄYTY SÄÄNNÖLLESTI julkista keskustelua kolmen kaupungin omistaman golfkentän maa-alueiden käyttötarkoituksen muuttamisesta, koska kaupungissa on puutetta sekä asuntomaasta että viheralueista. Tämän innoittamana **Couture** kumppaneineen pohti tutkimuksessaan liikuntapaikkojen asemointia kaupunkikehitystä koskeissa poliittisissa keskusteluissa. Tulosten perusteella kestävästä kehityksestä on tullut peruste, josta voi hakea oikeutusta lähes mille tahansa toiminnalle.

Tutkijat tuottivat avoimesti saatavilla olevista materiaaleista kolme mahdollista tulevaisuuden vaihtoehtoa golfkenttien käytölle: kenttien säilyminen entisellään, maa-alueiden käyttötarkoituksen muuttaminen osittain asuntorakentamisen tarpeisiin ja kenttien muuttaminen avoimiksi puistoiksi sekä muuhun virkistyskäyttöön.

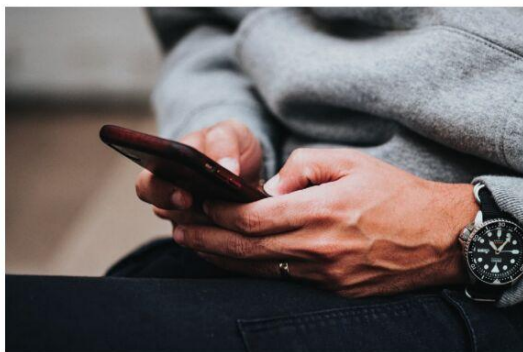
Sidosryhmät perustelivat valintojaan kolmesta eri näkökulmasta. Taloutta painottaneet pohtivat julkisen sektorin omistamien kenttien taloudellista kannattavuutta. Saavutettavuutta ja oikeudenmukaisuutta korostanut näkemys korosti kohtuuhintaista asumista ja virkistyspalveluiden oikeudenmukaista tarjontaa ja käyttöä. Ympäristökeskeisessä näkökulmassa tärkeintä olivat viheralueiden ja golfkenttien ekologiakysymykset.

Eri vaihtoehtojen kannattajia yhdisti se, että he perustelivat näkemyksiään kestävä kehityksen taloudellisen, sosiaalisen tai ympäristöllisen ulottuvuuden avulla. Tämä todennäköisesti vaikeuttaa yhteisymmärryksen löytämistä golfkenttien maa-alueiden käyttötarkoituksesta.

LÄHDE: **Couture, J., Millington, B. & Wilson, B.** 2022. Who is the city for? Sports facilities and the case of Vancouver's public golf course. *International Journal of Sport Policy and Politics*. <https://doi.org/10.1080/19406940.2022.2161601>

Digimedian katsojamääriä vaikea mitata

ANALOGISEN YLEISÖMITTAUKSEN TEHOKKUUDEN heikentyessä digitaaliset urheilumedia-alustat tarjoavat uusia mahdollisuuksia hyödyntää käyttäjädataa, mikä helpottaa mittausten syvällisyyttä ja tarkkuutta. Urheilulähetysten teknologiset innovaatiot tuovat tuottajille ja käyttäjille lisäarvoa, joka perustuu sekä media-alustojen mahdollistamiin uusiin tuotanto-, käyttö- ja vuorovaikutustapoihin. Digitaaliset alustat

Kuva: Nathan Dumlaio/Unplash

ovat muokannut urheilumedian kuluttamista. Urheilulähettykset ovat muuttuneet massamarkkinoista yksilöllisiksi katselukokemuksiksi, mikä hyödyttää katsojia ja lisää alustojen kaupallista arvoa.

Digitaalinen urheilu on pirstoutunut eri alustoille, formaateihin ja aikakehyksiin. Tämä kehityskulku monimutkaistaa yleisömäärien mittaamista ja vaikuttaa sidosryhmien kykyyn määrittellä kaupallisten urheilutuotteiden arvo.

Urheilun tuottaminen ja jakaminen uusilla tavoilla saa kysymään, miten kokonaisleisöjen mittaaminen toteutetaan. Myös yksityiskohtaisen katseludatan analysointi ja uudet tuotanto- ja käyttötavat vaikuttavat urheilumediemarkkinoiden sidosryhmiin. Merkittävä urheilulähetysten innovaatioiden aiheuttama muutos liittyy datan omistajuuteen. Sen vaikutukset organisaatioiden välisiin suhteisiin ja normeihin ovat vasta muotoutumassa.

LÄHDE: **Fujaka, H., Kargband, A., & Whitburn, D.** 2022. Sport media has an audience measurement problem. *European Sport Management Quarterly*. <https://doi.org/10.1080/16184742.2022.2153376>

Pedagogiikka

ARTO LAUKKANEN

arto.i.laukkanen@jyu.fi

Arviointi voi tukea oppimista ja liikuntainnostusta

FORMATIIVINEN ARVIOINTI voi olla keskeinen tapa tukea alaja yläkoululaisten oppimista ja innostusta liikuntaan. Arviointitiedon hyödyntämiseen orientoituneet liikunnanopettajat kokivat, että arviointimenetelmien ja -tehtävien tulee kytkeytyä saumattomasti käytännön liikunnanopetukseen tai olla siirrettävissä oppilaiden arkeen koulun ulkopuolella. Informatiivinen ja säännöllinen palaute oppituntien aikana on tärkeä oppimisen edellytys. Lisäksi opettajat kokivat oppilaiden osallistamisen arviointiin hyödylliseksi sekä oppilaiden itseohjautuvuuden vahvistamisen kannalta että käytännön syistä toimivaksi ratkaisuksi isoissa oppilasryhmissä.

Formatiivinen arviointi tukee oppimista ja sitä voi luonnetta arviointitiedon pedagogiseksi hyödyntämiseksi. Sen vastakohtana on summatiivinen arviointi, jossa oppimista tarkastellaan esimerkiksi numeerisena arvosanana. Käytännössä summatiivista ja formatiivista arviointia hyödynnetään rinnakkain.

Espanjalainen tutkimus perustui harkinnanvaraiseen, neljän kokeneen (työkokemus 3–20 vuotta) liikunnanopettajan puolistrukturoituihin haastatteluihin, joiden tulosten selvittämisessä tutkijat käyttivät laadullista sisällönanalyysia. Opettajat työskentelivät espanjalaiskaupungin kouluissa, kolme alakoulun ja yksi yläkoulun liikunnanopettajana. Haastatteluihin valitut opettajat olivat kokeneita formatiivisen arvioinnin käyttäjiä. Lisäksi he kuuluivat työyhteisöön, jossa hyödynnettiin formatiivista arviointia. Heidän opetusryhmissään oli 16–25 oppilasta.

Yksi liikunnanopettajista kertoi painottavansa formatiivisessa arvioinnissa "koukuttavuutta". Hän korosti asioita, joita oppilaat tekevät mielellään myös koulun ulkopuolella, mikä samalla auttaa heitä omaksumaan fyysisesti aktiivisia elintapoja. Oppilaat esimerkiksi opettelivat juoksuaiheisella liikunnantunnilla seuraamaan juoksunopeutta ja sydämen sykettä, jotta he oppisivat lenkkeilemään vapaa-ajalla.

Opettajat hyödynsivät tyypillisesti sekä ryhmä- että yksilö-palautetta. He käyttivät myös lyhyitä yksilöhaastatteluita, erityisesti opetusjaksojen lopussa. Itse- ja kaveriarvioinnit vaativat opettajien mukaan selkeää rakennetta ja ohjeistusta. Niiden koettiin tehostavan muun muassa oppilaiden keskittymistä oppituntiin. Opettajat hyödynsivät arviointitiedon keräämisessä muistikirjaa, päiväkirjaa sekä erilaisia arviointikehikkoja ja -kaavakkeita.

LÄHDE: Barrientos Hernán, E. J., López-Pastor, V. M., Lorente-Catalán, E. & Kirk, D. 2022. Challenges with using formative and authentic assessment in physical education teaching from experienced teachers' perspectives. *Curriculum Studies in Health and Physical Education*, 2022. DOI: 10.1080/25742981.2022.2060118

Valtaosa oppilaista suhtautuu liikunnanopetuksen arviointiin myönteisesti

KREIKKALAINEN TUTKIJARYHMÄ HAVAITSI, että niin ala- ja yläkoululaiset kuin lukiolaiset suhtautuvat pääosin myönteisesti liikunnanopetuksen arviointiin. Tutkimusta varten kehitetyn mittarin perusteella seitsemäsluokkalaisten suhtautuivat keskimäärin kaikkein myönteisimmin arviointiin, joskin erot luokka-asteiden välillä olivat pieniä. Tyttöjen ja poikien asenteet olivat samanlaisia. Vaikka oppilaat kokivat liikunnanopetuksen arvioinnin pääosin myönteiseksi, niin noin 10–20 prosenttia nuorista asennoitui siihen kielteisesti tai erittäin kielteisesti.

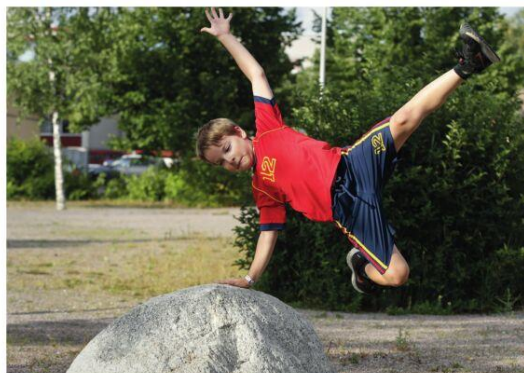
Uuden mittarin kehittäminen ja validointi pohjautui viiteen kirjallisuuskatsauksen pohjalta tunnistettuun arvioinnin näkökulmaan: opetussuunnitelma, opettaja, oppiaineen numeroarviointi, opettajan numeroarviointi ja kuntotestaaminen. Esimerkiksi liikunnanopettajaa ja liikunnanopettajan numeroarviointia koskevat kysymykset olivat seuraavia: ”*liikunnanopettaja arvioi olenko oppinut opetetut asiat*” ja ”*liikunnanopettaja antaa arvosanan oikeudenmukaisesti sen mukaan, olenko saavuttanut tavoitteeni*”. Mittari koostui yhteensä kahdeksasta kysymyksestä, joihin vastattiin viisiportaisella asteikolla (5 = täysin samaa mieltä, 4 = samaa mieltä jne.). Mittarin psykometrisiä validiteetin kriteerejä tarkasteltiin yhteensä 1 403 oppilaalla, jotka olivat iältään 10-, 11-, 12- tai 15-vuotiaita.

Tulosten perusteella enemmistö nuorista käsittää liikunnanopetuksen arvioinnin tukevan oppimistaan ja kehittymistään. He kokevat liikunnanopettajien arvioivan heitä oikeudenmukaisesti oppimistavoitteiden saavuttamisen pohjalta. Opettajien on kuitenkin huomioitava, että osa nuorista suhtautuu arviointiin kielteisesti. Arvioinnin tarkoitusten ja merkitysten huolellinen perusteellinen voi auttaa näitä nuoria muuttamaan asennoitumistaan myönteisemmäksi.

LÄHDE: Evangelou, E., Digelidis, N. & Krommidas, C. 2022. Students' Attitudes Toward Assessment in Physical Education. *Physical Culture and Sport Studies and Research*, 2022, 97, 12–20. DOI: 10.2478/pcssr-2022-0020

Kodin välitön lähiympäristö vaikuttaa lasten fyysiseen aktiivisuuteen

YHDYSVALTALAINEN SEURANTATUTKIMUS PALJASTI, että kodin lähiympäristön epäviralliset leikkialueet ennustivat lasten objektiivisesti mitatun reippaan ja raskaan fyysisen aktiivisuuden muutosta kahden vuoden aikana. Hieman yllättäen reipas

Kuva: Antero Aaltonen

ja raskas liikunta väheni nopeammin asuinalueilla, joilla oli korkeampi väestötiheys, parempi käveltävyys ja enemmän lähipuistojen rakennettuja liikuntapaikkoja.

Tutkimus perustui satunnaiseen lapsiperheiden otantaan kolmesta yhdysvaltalaiskaupungista vuosina 2007–2009 ja kahden vuoden jatkoseurantaan. Lapset olivat lähtötilanteessa 6–12-vuotiaita ja heidän vanhempansa keskimäärin 41-vuotiaita. Lasten aktiivisuutta mitattiin alku- ja loppumittauksessa vyötäröllä pidettävillä kiihtyvyyssantureilla. Kodin ympäristön liikuntaa tukevia osatekijöitä, kuten käveltävyyttä ja puistojen määrää sekä liikuntapaikkoja kartoitettiin maankäyttösovelluksilla, esimerkiksi Geographic Information System (GIS) -sovelluksella.

Tutkimusryhmä arvioi lisäksi kotien epämuodollisia lähi-liikuntaympäristöjä kehittämällään mittarilla. Epämuodollisen liikunnan alueiksi hyväksyttiin muun muassa enintään 91 metrin päässä kodista sijaitsevat pinta-alaltaan vähintään 46-neliömetriset alueet, jotka olivat vapaasti hyödynnettävissä lasten leikkeihin ja peleihin. Lisäksi suora näköyhteys kotiin tai muihin alueen asuntoihin vaikutti pisteytykseen.

Kodin vieressä sijaitsevat epäviralliset leikki- ja pelialueet mahdollistivat lasten suuremman liikkumisen vapauden, kun vanhempien ei tarvinnut olla mukana, ja he kokivat kenties paikat turvallisiksi lapsilleen. Vapaamuotoisen toiminnan mahdollistavat lähialueet tukivat luultavasti myös lasten itsestä liikkumista yksin tai muiden lasten kanssa.

LÄHDE: Carver, A., Cerin, E. & Akram, M. ym. 2023. Associations of home and neighborhood environments with children's physical activity in the U.S.-based Neighborhood Impact on Kids (NIK) longitudinal cohort study. *Int J Behav Nutr Phys Act* 2023, 20, 9 <https://doi.org/10.1186/s12966-023-01415-3>

Lääketiede

EERO HAAPALA

eero.a.haapala@jyu.fi

Golf ja kävely parantavat sydänterveyttä

KEVÄÄN KOITTAESSA GOLF-KENTÄT TÄYTTYVÄT pelaajista, ja moni lähtee lämpenevien säiden innostamana kävelemään tai sauvakävelemään. Joku saattaa kuitenkin mieltä, voiko golfia pelaamalla saavuttaa samanlaisia terveysvaikutuksia kuin perinteisemmällä terveystuokunnalla. Tuoreen suomalais tutkimuksen mukaan niin golf, tavallinen kävely kuin sau-